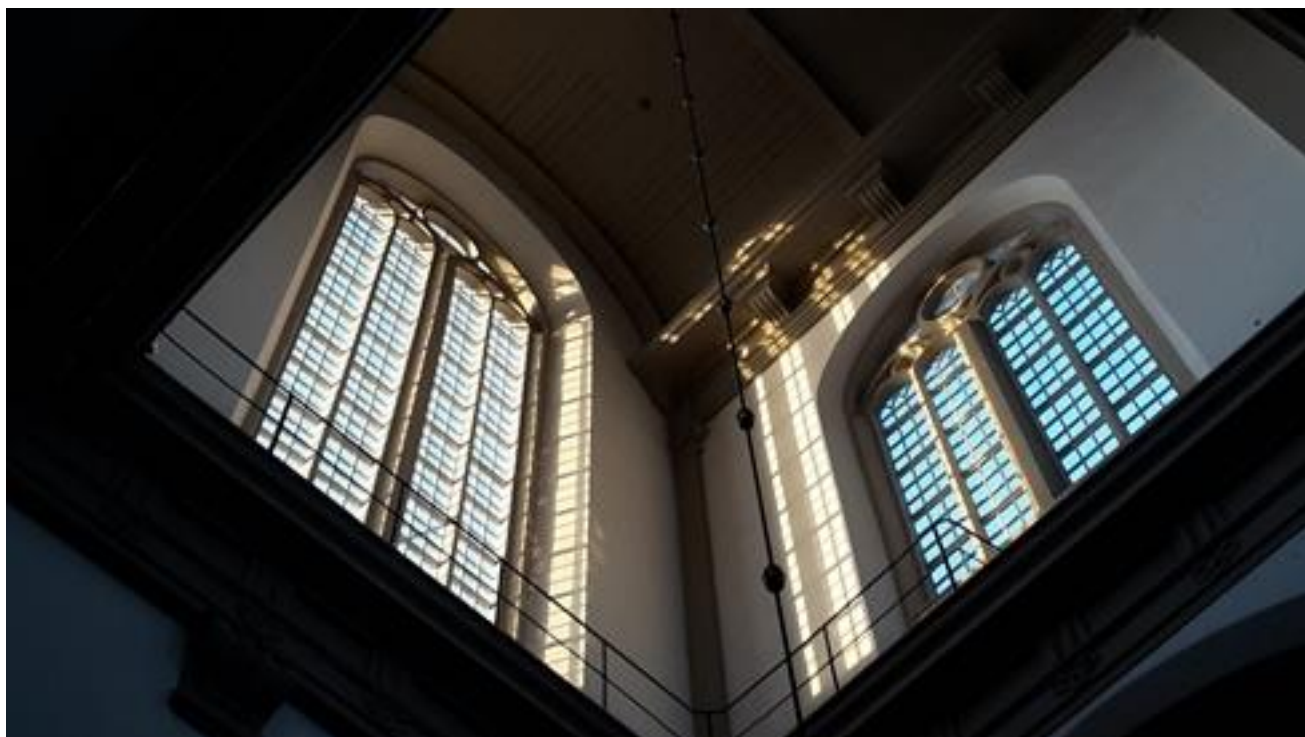

WESTERKERK

AMSTERDAM

Orde van Dienst
VOOR DE 584^E CANTATEDIENST

ZONDAG 30 MEI 2021

Predikant: dr. Cristina Pumplun
Organist: Evan Bogerd
M.m.v. Vocaal solisten, ensemble 't Kabinet
o.l.v. JanJoost van Elburg

O lux beata Trinitas

Michael Praetorius (1571 – 1621)

O heiliges Geist- und Wasserbad BWV 165

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)

Pavana Seconda

uit: Ander Theil newer Paduanen, Gagliarden, Couranten,
französischen Arien

Carlos Farina (1600 – 1639)

Solisten:

Sopraan	Marjon Strijk
Alt	Ingeborg Bröcheler
Tenor	Chris Postuma
Bas	Bas Kuijlenburg

Ensemble 't Kabinet:

Viool	Daniel Boothe
Viool	Ryuko Reid
Altviool	Imke Jansen
Cello	Maximiliano Segura-Sanchez
Contrabas	Hendrik-Jan Wolfert
Orgel	David Schlaffke

Muzikale leiding: JanJoost van Elburg

Toelichting: naar Eduard van Hengel
Vertaling: Cristina Pumplun

Ter voorbereiding op de dienst is er orgelspel. Wij vragen u vriendelijk om tijdens het orgelspel stilte in acht te nemen.

Orgelspel: Ciacona in c-Moll, BuxWV 159
Dietrich Buxtehude (1637-1707)

*Intocht
Allen gaan staan*

Votum en groet

Gemeente gaat zitten

Welcome

Gebed

Motet: O lux beata Trinitas
Michael Praetorius (1571-1621)

O lux beata Trinitas,
et principalis unitas,
iam sol recedat igneus,
infunde lumen cordibus.

*Gelukzalig Licht, Drieënigheid,
sinds den beginne één in wezen,
giet, nu de vurige zon verdwijnt,
Uw licht in onze harten.*

Te mane laudum carmine,
te deprecemur vespere:
te nostra supplex gloria
per cuncta laudet sæcula.

*Laat ons loflied U in de morgen
en in de avond smeken:
laat onze smekende verheerlijking
door alle eeuwen heen U prijzen.*

Deo Patri sit gloria,
ejusque soli Filio,
cum Spiritu Paraclito,
et nunc et in perpetuum.

*Ere zij aan God de Vader,
ere aan zijn enige Zoon,
samen met de Geest, de Trooster,
nu en in alle eeuwigheid.*

Schriftlezing: Johannes 3: 1 – 8 (NBV)

Zo was er een farizeeër, een van de Joodse leiders, met de naam Nikodemus.
²Hij kwam in de nacht naar Jezus toe. 'Rabbi,' zei hij, 'wij weten dat u een leraar bent die van God gekomen is, want alleen met Gods hulp kan iemand de wondertekenen doen die u verricht.'
³Jezus zei: 'Waarachtig, ik verzeker u: alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het koninkrijk van God zien.'
⁴Hoe kan iemand geboren worden als hij al oud is?' vroeg Nikodemus. 'Hij kan toch niet voor de tweede keer de moederschoot ingaan en weer geboren worden?'
⁵Jezus

antwoordde: 'Waarachtig, ik verzeker u: niemand kan het koninkrijk van God binnengaan, tenzij hij geboren wordt uit water en geest. ⁶

Wat geboren is uit een mens is menselijk, en wat geboren is uit de Geest is geestelijk. ⁷Wees niet verbaasd dat ik zei dat jullie allemaal opnieuw geboren moeten worden. ⁸ De wind waait waarheen hij wil; je hoort zijn geluid, maar je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat. Zo is het ook met iedereen die uit de Geest geboren is.'

Orgelspel: Allegretto, uit Orgelsonate IV, Op. 65/4
Felix Mendelssohn (1809-1847)

Overdenking

Cantate: O heiliges Geist- und Wasserbad BWV 165
Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Aria (sopraan)

O heiliges Geist- und Wasserbad,
das Gottes Reich uns einverleibet
und uns ins Buch des Lebens
schreibet!

O Flut, die alle Missetat
durch ihre Wunderkraft ertränket
und uns das neue Leben schenket!
O heiliges Geist- und Wasserbad!

*O heilig bad van Geest en water,
dat ons Gods rijk binnen leidt
en ons in het boek des levens
schrijft!*

*O stroom, die al wat wij misdeden
met wonderlijke kracht verdrinkt
en ons het nieuwe leven schenkt!
O heilig bad van Geest en water!*

Recitatief (bas)

Die sündige Geburt
verdammt Adams erben
gebietet Gottes Zorn,
den Tod und das Verderben.
Denn was vom Fleisch geboren ist,
ist nichts als Fleisch,
von Sünden angestecket,
vergiftet und beflecket.
Wie selig ist ein Christ!
Er wird im Geist-
und Wasserbade
ein Kind der Seligkeit und Gnade.
Er ziehet Christum an
und seiner Unschuld weiße Seide,
er wird mit Christi Blut,
der Ehren Purpurkleide,
im Taufbad angetan.

*Het zondige bestaan
van Adams erven
brengt Gods toorn voort,
dood en verderf.
Want wat uit vlees geboren wordt,
is niets dan vlees,
door zonde aangeraakt,
vergiftigd en geschonden.
Hoe gelukkig is een christen!
Hij wordt in het bad van Geest
en water
een kind vol van geluk en genade.
Christus omkleedt hem
met de witte zijde van zijn onschuld,
hij wordt met Christus' bloed,
het purperen erekleed,
in de doop bekleed.*

Aria (alt)

Jesu, der aus großer Liebe
in der Taufe mir verschriebe
Leben, Heil und Seligkeit,
hilf, dass ich mich dessen freue
und den Gnadenbund erneue
in der ganzen Lebenszeit.

*Jezus, die met Uw grote liefde
mij door de doop hebt beloofd
leven, heil en zaligheid,
help, dat ik vervuld van vreugde
steeds vanuit genade leef
al mijn levensdagen.*

Recitatief (bas)

Ich habe ja, mein Seelenbräutigam,
da du mich neu geboren,
dir ewig treu zu sein geschworen,
hochheiliges Gotteslamm.
Doch hab ich, ach!, den Taufbund oft gebrochen
und nicht erfüllt, was ich versprochen,
erbarme, Jesu, dich aus Gnaden über mich!
Vergib mir die begangne Sünde,
du weißt, mein Gott, wie schmerzlich ich empfinde
der alten Schlangen Stich;
das Sündengift verderbt mir Leib und Seele,
hilf, dass ich gläubig dich erwähle,
blutrotes Schlangenbild,
das an dem Kreuz erhöht,
das alle Schmerzen stillt
und mich erquickt, wenn alle Kraft vergehet.

*Ik heb, bruidegom van mijn ziel,
U, door die ik nieuw geboren ben
toch eeuwig trouw gezworen,
heilig lam van God.
Toch heb ik, ach!, de bond van trouw gebroken
en niet gedaan, wat ik had beloofd -
ontferm U, Jezus genadig over mij!
Vergeef mij de begane zonden,
U weet, mijn God, hoe pijnlijk voor mij is
de beet van de oude slang;
het gif van de zonde richt lichaam en ziel te gronde,
help, dat ik gelovig u verkies,
bloedrood slangenbeeld,
dat aan het kruis verhoogd
alle pijn geneest
en mij verkwikt als al mijn krachten het begeven.*

Aria (tenor)

Jesu, meines Todes Tod,
lass in meinem Leben
und in meiner letzten Not
mir für Augen schweben,
dass du mein Heilschlänglein seist
vor das Gift der Sünde.
Heile, Jesu, Seel und Geist,
dass ich Leben finde!

*Jezus, die mijn dood doet sterven
sta toch in mijn leven
en ook in mijn laatste nood
mij voor ogen als de slang
die genezing brengt
tegen het vergif der zonde.
Genees toch, Jezus, ziel en geest,
dat ik leven mag vinden!*

Koraal

Sein Wort, sein Tauf, sein Nachtmahl
dient wider allen Unfall,
der Heilige Geist im Glauben
lehrt uns darauf vertrauen.

*Zijn woord, zijn avondmaal en doop
helpen in alle nood,
de Heilige Geest, door het geloof,
leert ons daarop vertrouwen.*

Avondgebed, besloten met het Gebed des Heren

Onze Vader die in de hemelen zijt,
uw Naam worde geheiligd
Uw Koninkrijk kome
Uw wil geschiede,
gelijk in de hemel alzo ook op de aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood,
en vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht
en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen

Muziek: Pavana Seconda, uit: "Ander Theil newer Paduanen,
Gagliarden, Couranten, französischen Arien"
Carlos Farina (1600-1639)

Zegen

Gemeente: Amen

*Na de zegen gaan we weer zitten en luisteren naar het afsluitende orgelspel.
Daarna verlaten we op aangeven van de aanwijzers de kerk via beide uitgangen
aan de Keizersgracht-kant.*

Orgelspel:

Fuga in g-Moll, BWV 542
Johann Sebastian Bach

Collecte Cantatedienst

Na de dienst wordt er een uitgangscollecte gehouden. Deze collecte is bestemd voor het vereffenen van de kosten van de uitvoering van deze cantate. Zowel het muzikale niveau als de kosten van de cantatediensten zijn hoog, ondanks de bescheiden honoraria van de musici. Ter dekking van de hoge kosten en om tekorten te vermijden, vragen wij u om het hoge muzikale niveau te waarderen met een vrijwillige bijdrage. Richtbedrag daarbij is € 12,50 per persoon, uiteraard voor wie dat financieel geen bezwaar is.

Geen of weinig contant geld meegenomen? Geen probleem, want bij de uitgang kunt u gebruik maken van een pinapparaat.

U kunt uw gift ook overmaken op rekeningnummer NL 51 RABO 0313551928 t.n.v. Westerkerkgemeente Amsterdam. Vermeld alstublieft bij het vakje 'Opmerking': 'Collecte Cantatedienst 30 mei'.

Met uw gift steunt u het voortzetten van deze belangrijke traditie van bijna 70 jaar. Namens de Stichting en de Westerkerk: heel veel dank!

Wilt u bovendien de cantatediensten blijvend steunen? Word dan donateur voor minimaal € 50,00 per jaar. IBAN: NL04 INGB 0003 8921 70, t.n.v. Stichting Cantatediensten Westerkerk ovv uw naam en adres.

De Stichting Cantatediensten Westerkerk heeft de ANBI status.

Ondergetekende geeft zich op als donateur van **Stichting Cantatediensten Westerkerk** en maakt daardoor mede de Cantatediensten mogelijk:

De heer/mevrouw:

Adres:

Postcode/plaats:

Telefoonnummer:

Plaats:

Handtekening:

E-mail adres:

Donatie: €

Stichting Cantatediensten Westerkerk

Prinsengracht 281

1016 GW Amsterdam

KvK: 64270157, RSIN: 8555.92.928, IBAN: NL04 INGB 0003 8921 70

U kunt zich ook aanmelden via donateurs@westerkerkkoor.nl of telefonisch via 020-6247766

De Stichting Cantatediensten Westerkerk heeft de ANBI status

Zodra uw opgave bij ons binnen is, sturen wij u een ontvangstbevestiging.

Toelichting

De Duitse Renaissance componist **Michael Praetorius** publiceerde in 1611 zijn 'Hymnodia Sionia', een collectie van 145 hymnen voor 2 tot 8 stemmen. De vijfstemmige Hymne ***O Lux beata Trinitas*** is geschreven voor Zondag Trinitatis, en is gereconstrueerd door Ross Jallo, daar er twee stemboeken van de oorspronkelijke collectie verloren zijn gegaan. Voor deze gelegenheid zijn het tweede en derde couplet van de hymne ook getoonzet.

Johann Sebastian Bach – Cantate O heiliges Geist- und Wasserbad (BWV 165)

De honderdvijfenzestigste cantate die de oude Bachgesellschaft publiceerde (Bach Gesamt Ausgabe, Band 33, 1887) en die dus bij de opstelling van de Bach Werke Verzeichnis (BWV) in 1950 het nummer 165 kreeg, behandelt de doop, het 'heilge Geist- und Wasserbad'. De datering is ambivalent: ze werd vermoedelijk geschreven in 1715 voor Zondag Trinitatis, 'Drievuldigheidszondag', een lutherse feestdag op de eerste zondag na Pinksteren, waarop wordt gevierd dat God zich - sinds Pinksteren - in drie gedaanten heeft kenbaar gemaakt: als Vader, Zoon en Heilige Geest. Mogelijk is deze cantate echter pas in 1724 gecomponeerd. Dit is waarschijnlijker daar zij gebaseerd is op een tekst van Salomon Franck (1659-1725), met wie Bach in Weimar veel samenwerkte.

Het thema van de doop ontleent Franck direct aan de voor Trinitatiszondag voorgeschreven evangelielezing (Johannes 3: 1-15), waar Jezus in een gesprek met de Joodse schriftgeleerde Nicodemus uiteenzet dat het eeuwige leven slechts bereikbaar is voor degene die door de doop met water is herboren tot een leven in de geest.

De instrumentale bezetting voor deze uitvoering van BWV 165 is bescheiden: slechts een strijkkwartet, continuo. De vocale bezetting is niet bijzonder bescheiden. Er zijn aria's voor een sopraan, die de evangelielezing samenvat, een alt (representant van de boetvaardige zondaar), een tenor (de standvastige gelovige) en twee recitatieven voor de bas, in zijn rol van gezaghebbende leermeester. Alleen in het slotkoraal treden de zangers gezamenlijk op.

De structuur is symmetrisch: openingsaria en slotkoraal vatten de leer van de doop samen. Daartussenin staan twee recitatief/aria-paren, waarin telkens een basrecitatief gevolgd wordt door een gebed in de vorm van een aria.

Carlo Farina - Pavana

De Italiaanse violist en componist Carlo Farina schreef zijn *Ander Theil newer Paduanen, Gagliarden, Couranten, französischen Arien* in 1627 in Dresden waar hij als konzertmeister werkzaam was (100 jaar voor Bach). Hij was een bereisd muzikant en combineerde de Duitse en Italiaanse stijl van componeren. In 1639 stierf hij in Wenen aan de pest. Deze Pavana, in drie delen, is buitengewoon in lyriek en mooi contrapunt.

Uitvoerenden

Marjon Strijk

Sopraan Marjon Strijk studeerde solozang bij Jeanne Companjen, Eugenie Dietewig, Elena Vink en Hetty Gehring.

Als soliste wordt zij veelvuldig gevraagd en haar repertoire omvat vele stijlperiodes.

Ze werkte samen met vele dirigenten o.a.: Jos van Veldhoven, Peter Dijkstra, Harry van der Kamp, Klaas Stok en Stephan MacLeod.

Voor meer info: www.marjonstrijk.nl

Ingeborg Bröcheler

De Nederlandse alt Ingeborg Bröcheler zingt in binnen- en buitenland opera, oratorium en symfonisch werk, van componisten van vóór Bach tot na Britten.

Als solist werkte ze onder andere met Reinbert de Leeuw, Christian Curnyn, Louis Andriessen, Pierre Audi, met orkesten als de Nederlandse Bach vereniging en the Los Angeles Philharmonic, en zong ze in zalen als het Concertgebouw Amsterdam, Koninklijk Theater Carré, the Walt Disney Concert Hall Los Angeles, Chateau Versailles, BOZAR Brussel.

Chris Postuma

Chris Postuma studeerde af in 2020 voor zijn Bachelor Klassiek zang en Oude Muziek bij Gerda van Zelm aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Dit jaar vervolgde hij zijn studie bij Catrin Wyn-Davies en Noa Frenkel en richtte zich voornamelijk meer op het klassieke en moderne opera repertoire. Sinds 2017 zingt Chris binnen het Amsterdam Baroque Choir o.l.v. Bach specialist en dirigent Ton Koopman. In juli 2021 zingt hij de rol van Arbace in Mozarts 'Idomeneo' in een première op het Griekse eiland Kreta, in een operaproductie van 'Camerata Bardi' vocal academy.

Bas Kuijlenburg

Bas Kuijlenburg studeerde schoolmuziek en solozang aan het Utrechts conservatorium. Als solist bouwde hij aan een uitgebreid opera-, oratorium- en concertrepertoire. Bij de Nationale Opera maakt hij sinds 1994 als freelancer regelmatig deel uit van het internationaal gelouterde koor. Hiernaast zong Bas bij het Groot Omroep Koor, Capella Amsterdam en vele ad-hoc ensembles. Bas is ook actief als dirigent bij o.a. het Culemborgs Mannenkoor en verschillende kortlopende projecten.

JanJoost van Elburg

Dirigent JanJoost van Elburg (1962) studeerde in 1991 af aan het Conservatorium van Rotterdam in de richting Koördirectie. Daarnaast studeerde hij zang bij Jelle Draijer, Margreet Honig en Ghislaine Morgan. Hij dirigeert diverse koren werkt voor speciale koorprojecten in het Verenigd Koninkrijk.

Sinds 1987 is hij dirigent van Het Lelikoer te Amsterdam. Sinds september 2012 is Van Elburg vaste dirigent van het Westerkerkkoor. Hij geeft tevens workshops en lezingen, zowel in Nederland als in het buitenland.

Ensemble 't Kabinet

't Kabinet is een jong en dynamisch ensemble dat zich toelegt op het blootleggen van al het inherente drama binnen de muziek uit de barok. Het ensemble doet dit door de wereld van de oude muziek in deze tijd opnieuw te verbeelden en met nieuwe kracht te bezielen. Het ensemble is een initiatief van violist Daniel Boothe. De internationale groep van zeer gespecialiseerde musici speelt in kleinere en grotere bezettingen en van kamermuziek tot grootschalige operaproducties. Hoewel de basis in Amsterdam ligt, spelen zij niet alleen in Nederland maar ook elders in Europa.

Andere belangrijke zaken:

- De twee achterdeuren aan de Keizersgracht gaan open om de kerk te verlaten. De achterste rij verlaat de kerk als eerste, daarna rij voor rij.
- Vriendelijk verzoek de aanwijzingen van de stoelaanwijzers op te volgen.
- Het is niet mogelijk om door de hoofddeur aan de Prinsengracht of via het Prinsenhuis naar buiten te gaan.
- U wordt verzocht om niet in de kerk te blijven staan praten.
- Het is niet mogelijk om de predikant na de dienst te spreken.

Kerkdiensten (aanmelden verplicht: kerkdienst@westerkerk.nl)

(alle data zijn onder voorbehoud, zie www.westerkerk.nl voor actuele informatie)

- Zondag 6 juni om 10.30 uur Prof. dr. H.P. de Roest
Organist Evan Bogerd
- Zondag 13 juni om 10.30 uur Ds. J.-G. Heetderks
Organist Evan Bogerd

U kunt alle diensten van de Westerkerk volgen via de livestream!

De kerkdiensten in de Westerkerk zijn te volgen via kerkdienstgemist.nl.

Op de website van de Wester (www.westerkerk.nl) vindt u voor aanvang van elke dienst de actuele link om de dienst live te kunnen volgen.

Algemene informatie

- Op vrijdag voor de dienst van zondag kunt u de liturgie bekijken op de website van de Westerkerk (onder Actueel op de homepage):
www.westerkerk.nl
- Volg de Westerkerk op Twitter (@Westerkerk1), Facebook (Westerkerk) en Instagram ([westerkerkamsterdam](https://www.instagram.com/westerkerkamsterdam)).

De heer/mevrouw:

Adres:

Postcode/plaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

(s.v.p. aangeven wat van toepassing is)

- wil lid worden van de Westerkerkgemeente en
- wil zich inschrijven (als u niet bij een PKN kerk staat ingeschreven)
- wil zich laten overschrijven vanuit een andere PKN kerk
- wil een pastoraal gesprek
- wil een gratis email abonnement op het maandblad Tref en vraagt dit aan via tref@westerkerk.nl
- wil een postabonnement op het maandblad Tref voor € 17,50 per jaar
- wil meer weten over de Westerkerkgemeente

Dit formulier graag opsturen naar:

Westerkerkgemeente: Prinsengracht 281, 1016 GW Amsterdam

Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Als wijkgemeente van de Protestantse Kerk Amsterdam is de Westerkerk door de belastingdienst aangewezen als ANBI.

Zowel de Stichting Cantatediensten Westerkerk als de Stichting Vrienden Westerkerk zijn door de Belastingdienst aangemerkt als Culturele ANBI.

Voor meer informatie: kijk op de website van de Belastingdienst of betreffende organisatie.

Rekeningnummers van de Westerkerkgemeente

Kerkrentmeesters: NL47 RABO 0109 2797 00

Collecterekening: NL51 RABO 0313 5519 28

Stichting Vrienden Westerkerk: NL30 RABO 0109 9279 66

Diaconie Westerkerk: NL46 INGB 0004 9718 00

Stichting Cantatediensten Westerkerk: NL04 INGB 0003 8921 70

De Westerkerkgemeente maakt deel uit van de PKN